

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שייעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי שמעון נתן נטע מלעלוב זי"ע בנו של הרבי הקדוש רבי דוד צבי שלמה מלעלוב זי"ע נסתלק ג' תשרי (תרצ"ו)

אחד מחסידיו עסק לפרנסתו בעשיית יי"ש, במשפחה שהיתה בביתו בלא רשיון ובניגוד לחוק. פעם אחת העמיד על האש יורה מלאה, כדי לזקק ולעשות ממנה ספירט טהור. היות שמדובר בְּדוֹד גדול במיוחד, נמשך זמן רב עד שזה מגיע לרתיחה. ועלה בדעתו של החסיד, שעד שתרתח היורה, ילך לביתו של רבינו, ועד שיחזור לביתו כבר תהיה קרובה לגמר בישולה. כך היה מנהגו לעשות כמה וכמה פעמים.

אולם הפעם בשונה מהרגיל, לא מיהר רבינו לפטורו לשלום, רק המשיך לשוחח עמו על דא ועל הא. כך עברה שעה ושעתיים, ובינתיים קצרה רוחו של אותו חסיד, הוא רצה בכל רגע לברוח לביתו להציל את היי"ש, שהרי אם לא יגיע בזמן להוריד את היורה מהאש, יגלוש כל היי"ש ויתאדה, ולא ישאר שריד ופליט מזה.

אמנם רבינו לא מהרהר... הוא ממשיך לשוחח עמו בניחותא, מבלי לפטורו לשלום. בעל כרחו נשאר החסיד לשבת שם משך שלש שעות, כשבבלו מקנן כל הזמן הפחד שכל היי"ש ירד לטמיון. כשסוף סוף פטרו רבינו לשלום, הוא רץ תיכף לביתו, לראות אם יש לו עוד מה להציל.

בהגיעו לביתו נדהם ביותר לראות את כל שכניו עומדים בחוץ, וממתנינים לשובו. הם ספרו לו בהתרגשות, כי נס גדול קרה לו, כי איזה איש הלשין עליו במשטרה, שהוא עוסק בעשיית יי"ש בלי רשיון, ואף מסר להם הזמן המדויק מתי הוא עושה זאת. השוטרים הגיעו לביתו בזמן המדויק, אך היות שכל הספירט התאדה, לא מצאו כנגדו שום דבר פלילי, ועזבו את ביתו כלעומת שבאו. רק אז נתודע לו גודל הנס, בזה שרבינו לא נתן לו לשוב לביתו כל אותו הזמן.

הפחד והרעדה של מרן האמרי חיים מויזניץ זצוק"ל מיום הדין

מאיר, זהו רק בעולם הזה, כי כאן לא יכלו לעמוד על סוף דעתו. אך היות שכלפי שמיא גליא שאין בדורו כמותו, ובודאי הבורא עולם יכול לעמוד על סוף דעתו, לכן בעולם העליון שפיר הלכה כרבי מאיר, שגם כשאין ישראל עושים רצונו של מקום, הם נקראים בניים.

לפי זה מבאר הרבי את מה שאנחנו מתפללים בפיט בראש השנה, **היום הרת עולם וכו', אם כבנים, רחמנו כרחם אב על בני, ואם כעבדים, עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו, איום קדוש.** וקשה, וכי רק אם אנו כעבדים - עינינו לך תלויות, הרי גם אם אנו כבנים, אין לנו עצה אחרת, אלא עינינו לך תלויות - להישען על 'אבינו' שבשמים.

אך לפי הנ"ל מובן הפלא ופלא, **אם כבנים** פירושו, בשעה שכלל ישראל עושים רצונו של מקום, אז הם קרוים בניים לכלי עלמא, אפילו לשיטת רבי יהודה, ממילא בודאי **רחמנו כרחם אב על בני.** אבל **אם כעבדים**, פירושו, בזמן שאין עושים רצונו של מקום, לשיטת רבי יהודה הם קרוים עבדים, אז **עינינו לך תלויות**, כי רק הקב"ה יורד לסוף דעתו של רבי מאיר וקובע הלכה כמותו, ולכן אנו מבקשים, **שתחננו ותוציא כאור - משפטנו** זה, שההלכה כרבי מאיר, שגם כשאין עושים רצונו של מקום, קרוים בניים, וממילא תרחמנו כרחם אב על בניים בכל מצב שהוא.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם קידושין דף לו, ח' ניסן תשע"ז)

העורך דין הטוב ביותר של כלל ישראל כיום הדין

באחד מימי הסליחות שנת תש"ל, פנה הרבי הקדוש מרן האמרי חיים מויזניץ זי"ע לגבאי שלו ואמר לו, אני רוצה לנסות היום למיורן! הגבאי עמד משתומם מהבקשה הפתאומית, הוא ראה שהרבי מותש מאד, בפרט שנסיעה כזאת מבני ברק עד מירון, בכבישים של אז ובמכוניות של אז, אך יום שלם, וזה יקשה על הרבי מאד. מה עושים כאן?

הגבאי רץ לבנו של הרבי, הרבי הקדוש בעל הישועות משה מויזניץ זי"ע, וסיפר לו הכל. מרן הישועות משה נכנס מיד לאביו יחד עם עוד כמה מקורבים והפצירו בו שלא יסע. אמר להם האמרי חיים, אני רוצה לשאול אתכם שאלה: כשיש ליהודי משפט, מה הוא עושה, הוא הולך לחפש את העורך דין הטוב ביותר, הוא לא מתחשב לא בזמנו לא בכוחו ולא בכספו, רק עושה כמיטב יכולתו להשיג את העורך דין. מי נקרא עורך דין טוב, מי שיכול לפטור את האדם מן הדין.

צעק הרבי, גם אני עומד עכשיו לפני משפט, מגיע יום הדין, לפני שופט כל הארץ, וגם אני מחפש את העורך דין הטוב ביותר, וזהו התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, כמו שמבואר בגמרא (סוכה מה): שהוא אמר, יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ואם כן איך אני יכול להתחשב בכל מה שאתם אומרים. צריכים לקחת מוסר השכל נורא מהסיפור, עד כמה צריכים להרגיש פחד ורעדה אמיתי מיום הדין.

(מתוך הפתיחה לשיעור - מנחות דף כג, כ"ב לול תשע"ח)

לימוד הדף היומי שמאחד את כלל ישראל

בשבת קודש, שבת פרשת כי תצא למלחמה על אויבך, ט' אול תשפ"ג, יהיה 100 שנה מההכרזה, ההכרזה של הרבי שלנו, הרבי של כלל ישראל, ראש ישיבת חכמי לובלין, מרן הגאון הצדיק רבי מאיר שפירא זצוק"ל, שנאם בכנסיה הגדולה, ביום שלישי בשבת ט' אול שנת תרפ"ג.

וכן אמר הרבי זצוק"ל בנאומו: על הכנסיה הגדולה להחליט, כי החל מראש השנה שנת תרפ"ד, יש ללמוד מדי יום בינו דף גמרא, לפי סדר הש"ס מתחילתו. עוד הוא הוסיף, אם כל בית ישראל בכל אתר ואתר, ילמדו באותו יום את אותו דף גמרא, היש לך ביטוי מוחשי יותר, ליחוד העליון בין קדשא ברך הוא אורייתא וישראל?

בליל ראש השנה שנת תרפ"ד, מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל, מפסיק באמצע הברכות לחסידים, ואומר לאלפי החסידים מסביבו, יש תקנה ללמוד דף היומי מראש השנה, ראש השנה התחיל, ערבית התפללנו, אני יכנס לחדר הסמוך ללמוד ברכות דף ב', ואחרי זה אמשיך. איך גיי לערנען דעם דף היומי - אני הולך ללמוד את הדף היומי ובזמן שהרבי הלך ללמוד את הדף היומי, אלפי החסידים למדו ברכות דף ב'. לא היה אז כמו היום, גמרות ברכות לכל הציבור, היה שליח ציבור שלימד בקול ברכות דף ב'.

השבוע ו' תשרי תשפ"ד, בלימוד דף ל"ט במסכת קידושין, נגיע בסייעתא דשמיא לחצי הש"ס. כידוע תפילה עושה מחצה, יש פתגם ידוע שהמילה מחצה באידיש יש לזה שתי משמעויות, מחצה זה העלפ"ט - חצי, ומחצה זה העלפ"ט - זה עוזר, תפילה עושה מחצה, תפילה עוזרת. הבה נקבל על עצמנו לקראת השנה החדשה הבאה עלינו לטובה, כאיש אחד בלב אחד, שלא יעבור לנו יום אחד בלי לימוד הדף היומי. שנה טובה ומתוקה, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - קידושין דף יב, ח' אול תשפ"ג)

ביאור הפיוט 'היום הרת עולם' על פי הדף היומי שלנו

ראיתי ווארט נפלא מדבש, מהרבי הקדוש מסאטמאר בעל הדברי יואל זי"ע. בדף היומי שלנו (קידושין לו.) מובא ברייתא, **בנים אתם לה' אלהיכם** (דברים יד, א), **בזמן שאתם נוהגים מנהג בניכם אתם קרוים בניים, אין אתם נוהגים מנהג בניים אין אתם קרוים בניים, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, בין כך ובין כך אתם קרוים בניים.**

והנה ידוע בכל הש"ס, דכשיש מחלוקת בין רבי מאיר ורבי יהודה, הלכה כרבי יהודה. הסיבה שאין הלכה כרבי מאיר, אומרים חז"ל (עירובין יג): "גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שאין בדורו של רבי מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו, שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו".

אומר הרבי הקדוש, דלפי זה אפשר לומר, שמה שאין הלכה כרבי

אני הולך
ללמוד
את הדף
היומי!

בראש השנה בורא עולם האיר לי דְעָהָרָה - משמעות, בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. בחלק מהמחזורים מודפס לפני תפילת "אדון עולם" בשחרית בזה הלשון: "ומצאתי כתוב, כל מי שמכוין בעת התחלת אדון עולם, כתב רבי יהודה החסיד ורב האי גאון ורב שרירא גאון, עָרַב אני בדבר שתפילתו נשמעת, ואין שטן מקטר על תפילתו, ואין לו שטן ופגע רע בראש השנה וביום הכיפורים בתפילתו, ואויבו נופלים לפניו, ויש אומרים אף יצר הרע משלים אתו, ואפשר שזמה נתפשט המנהג שאומרים אותו קודם כל ברכה ותהילה".

ויש להבין, למה באמת אדם שמכוין באדון עולם זוכה לכל היהלומים האלו. רק יש אנשים שבזמן פסוקי דזמרה בשחרית, הם עוד לא מספיק בהתעוררות הנוכחה, ורק כשהחזן מגיע ל"המלך", רק אז הם מתעוררים. אך מי שיעמיק בפירושו המילולי של הפיוט "אדון עולם אשר מלך", יחיה עם "המלך" כבר מתחילת התפילה.

וכך אומרים בפיוט, **אדון עולם אשר מלך**, הקב"ה אדון העולם, כבר היה מלך גם **בטרם כל יציר נברא**, עוד לפני שנברא כל יצורי עולם. ונשאלת השאלה, הרי אין מלך בלא עם? אך זה שייך לומר רק לגבי מלך בשר ודם, כי מהו מלכותו של בשר ודם, מה שאנשים מוכנים להשתעבד אליו, וכשאין מי שמשתעבד אליו אין לו מלוכה, מה שאין כן אצל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, לא שייך להגיד את זה. והנה **בטרם כל יציר נברא** - כבר היה הקב"ה "המלך".

נמצא שהאדם שמכוין באדון עולם, בועך בכל התפילה, כבר מתחילת התפילה. ואדם שבוחר כל התפילה בשחרית בימים נוראים, אכן מגיע לו כל הטוב הזה, שתפילתו נשמעת וכו', כי מה שייך לבקש מאדם בשר ודם ויותר מזה.

(מתוך הפתיחה לשיעור כתובות דף פג, ג' תשרי תשפ"ב)

דברי אלקים חיים מאביהם של ישראל עמוד צלותהון דישראל מרח הרבי הקדוש בעל הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל

הצופה לרשע וחפץ בהצדקו (מוסף לימים הנוראים 'וכל מאמינים'). נראה לבאר הכוונה בעזה"י, דהנה דרך העולם אשר בכל שנה כשבאים הימים האלו, מתוודה כל גבר חי על חטאיו, ומקבל על עצמו שלא ישוב עוד לכסלה, ומבקש מהשי"ת שיקבל תשובתו ברחמים, ויאמינהו שמכאן ולהבא באמת יפרוש מדרכיו וממעלליו הרעים, ועל סמך זה יכתבהו בספר החיים. וכה יעשו שנה בשנה לעת תקופת השנה. אמנם בפועל תיתכן מציאות, שלאחר עבור הימים הקדושים, חוזרים לשיגרת החיים כמו לפני הימים הנוראים מבלי שום שינוי, על אף אותן קבלות טובות שקיבלו על עצמם לפני כן.

אמנם לעומת זאת דרך העולם היא, שאם יבקש אדם מחברו שילווחו מעות באמונה על דיברתו שיפרע לו חובו, אם אכן כה יעשה לפרוע החוב, לאדם נאמן ייחשב והיה מלווים לו גם להבא, אך אם לא יעמוד בדיבורו פעם ופעמיים, יפסיד חזקת נאמנותו בעיני בני אדם, ושוב לא ילווהו עוד על סמך דיבורו. ואם כן באילו פנים ניקום קמיה מלכא ביומא דדינא, לבקש מלפניו שיאמין לנו במה שאנו מקבלים על עצמינו שנשפר את דרכינו, והלא גם לפני שנה ושנתיים הבטחנו. וידע כל איניש בנפשיה, אם אכן עמד בדבורו אם לאו, ואם כן באיזה תקווה יכולים עוד להיאחז.

אבל העצה לזה היא, שיתבונן האדם בעצמו היטב קודם גישתו בתפילות ובתחנונים של הימים הקדושים, ויפשפש וימשמש בנגעי נפשו, ויכיר באמת בפחיתותו ושפלות מצבו, ומתוך הכרה זו יגש אל השי"ת כביכול, להתוודות על חסרונותיו ולקבל על עצמו מכאן ולהבא להיטיב את מעשיו. כי באופן זה שיהיה מכיר בעצמו עד כמה השחית ופגם בנפשו ונתרחק מאור פני מלך חיים, והריהו כלי ריק מכל זכות וחסר התלהבות דקדושה לעסק התורה וליראת שמים טהורה, יש מקום לקוות שישתדל באמת לתקן וליישר את אורחותיו כאשר קיבל על עצמו.

והשי"ת שהוא היודע מחשבות ובוחר לבבות יראה, שהאף אמנם שגם בעבר קיבל על עצמו ואף על פי כן לא עמד בדיבורו, אמנם עכשיו קבלתו איתנה וחזקה יותר, ובוודאי יעמוד בדיבורו, שהרי התבונן עתה והכיר בחסרונותיו באמת, ואם כן יש לקוות שלא ישוב לכסלה עוד. וכאשר מסופר על הרה"ק הרבי ר' זישיא מאניפולי זיע"א שהיה מתוודה בכל לילה טרם עלותו על יצועו ואומר, "ריבוננו של עולם, אף שכבר אתמול הבטחתי להיטיב את דרכי, ובעוה"ר לא עמדתי בזה, אך עתה הריני מתכוין לכך באמת גמורה".

ובזה יבואר **הצופה לרשע וחפץ בהצדקו**, שהשי"ת הטוב והמיטיב חפץ להצדיק את בריותיו ולמצוא להם זכות, כדי שעל סמך זה יכתבם ויחתמם בספר החיים, ובשביל כך הריהו 'צופה', רצ"ל מתבונן ומצפה כביכול שהרשע דאתמול יכיר ברשעו בהכרה אמיתית וברורה, כדי שמתוך כך יקבל עליו באמת להשלים ולתקן חסרונותיו, וע"י כך יוכל השי"ת להצדיקו במשפט.

וזהו שאמרו רז"ל (ראש השנה ט"ז): "בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון", כלומר שכל אחד ואחד עובר לבדו (כמבואר בגמרא שם י"ח. ורש"י). כי כאשר השי"ת רואה כביכול שכל אחד בפני עצמו מקבל על עצמו לתקן ולהוסיף ולשפר בתורה ובתפילה ובראות שמים בכלליות ובפרטיות, אז בוודאי ובוודאי יש לקוות שכל אחד אכן יעמוד בקבלותיו הטובות מבלי לשנות, ואז יוצא דבר מלכות מלפניו שכל הבקשות שייבקש האדם הזה יתקבלו ויתמלאו. אבל העיקר הוא שכל אחד יפשפש במעשיו ויכיר בחסרונותיו מבלי לרמות את עצמו ואת אחרים, ויהיה דורש ומבקש בכל לב ובכל נפש להתעלות ולהתרומם ממצבו אשר הוא שם.

ישר כח למכון "דבר חיים" מתוך הספר החדש "באר יעקב" דברים מועדים

מקולמוסם של הקוראים

בס"ד

יום ג' לסדר למען ייטב לך והארכת ימים תשפ"ג.

לכבוד ידידי היקר מגדולי מזכי הרבים הרב ר' אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

בענין שכתבתם בשבוע שעבר (גלוץ 180 פרשת שופטים תשפ"ג) על הגמרא, כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין וכו', וקשה, למה כתוב קודם גיטין, וביאתם בשם ספר זכרון אלעזר תירוצו נאה.

ואפשר להוסיף בענין זה, בשם הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זצוק"ל, שהקשה למה מסדר הש"ס הקדים מסכת גיטין קודם למסכת קידושין, הלא לא שייך גיטין לפני קידושין. ותירץ, על דרך הפסוק סור מרע ועשה טוב, דקודם צריכין לראות נישט צו טוהן וואס מ'טאר נישט - לא לעשות מה שאסור לעשות, להתרחק מהם בבחי' סור ורע, ואחר כך קידושין, יכול לקדש עצמו להקב"ה בבחי' ועשה טוב, ללמוד ולהתפלל וכדו' עכ"ל.

וסיפר כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א, שאביו הרה"ק רבי יעקב יוסף זצוק"ל סיפר שבזמן כשהיה ילד בן ו' שנים, היה בסקווירא יהודי אחד זקן והיה סגי נהור ל"ע, וביקש ממנו, ער זאל איהם פאר זאגן די גמרא - שיקריא לו את הגמרא, היות והוא אוזח עכשיו בסוף מסכת גיטין, והטשערנובילער מגיד הרי אמר, דגיטין הוא בבחי' סור מרע, לכך וויל ער נישט בלייבן שטיין - הוא לא רוצה להפסיק באמצע גיטין, שמא יגיע זמנו בקרוב, לכך מבקש ממנו, ער זאל איהם פאר זאגן - שיקריא לו את הגמרא עד מסכת קידושין.

יתן ה' שעוד רבות בשנים יזכה כבחו לזיכוי הרבים והפצת התורה, אכ"ר.

ואסיים בברכת כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה.

מוקירו ומעריכו

מרדכי נתן פריעזעל

שיכון סקווירא

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון ושוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חי"ג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661